

Η σημασία της Ενανθρώπησης για τον άνθρωπο

/ [Πεμπτουσία· Ορθοδοξία-Πολιτισμός-Επιστήμες](#)

Ο ενανθρωπήσας Λόγος εξήλθε από τον εαυ-τό Του και δημιούργησε τον ίδιο τον εαυτό του άνθρωπο, κατά πάντα όμοιο με εμάς χωρίς αμαρ-τία, και έτσι ως Θεάνθρωπος έσωσε άπαξ και διά παντός τον άνθρωπο από τη φορά του προς την ανυπαρξία. Ο πρωτόγονος άνθρωπος της αμαρ-τίας αναγεννάται στο πρόσωπο του γεννήτορα της καινής ζωής.

Με την ενανθρώπηση του Λόγου αποκα-λύπτεται όχι μόνον η αλήθεια για τον τριαδικό Θεό, αλλά φανερώνεται και η πλήρης αλήθεια για τον κόσμο και τον αληθινό, τον αυθεντικό και πλήρη άνθρωπο. Άμεση συνέπεια τούτου είναι ότι η ορθόδοξη περί ανθρώπου διδασκαλία θεμελιώ-νεται απαραίτητως στο θεανδρικό πρόσωπο του Χριστού. Ο Θεάνθρωπος είναι το «αρχέτυπο», το «υπόδειγμα» και ο «υπογραμμός» του αληθινού ανθρώπου. Η αληθινή γνώση για τον Θεό, προ-ερχόμενη απ' όσα μας γνωστοποιεί η γέννηση του Χριστού -«η γέννησίς σου Χριστέ ο Θεός ημών ανέτειλε τω κόσμω, το φως το της γνώσεως»- (Απολυτίκιο Χριστουγέννων), οδηγεί και σε αληθινή γνώση για τον άνθρωπο.

Το μυστήριο της ενανθρώπησης έλυσε οριστικά το πρόβλημα της αλήθειας για τον Θεό και τον άνθρωπο ταυτόχρονα. Αυτό οφείλεται στην ιστορική πραγματικότητα και στη διαχρονική πίστη της εκκλησιαστικής κοινότητας ότι ο Χριστός δεν είναι μόνο τέλειος και αληθής Θεός, αλλά και τέλειος και αληθής άνθρωπος, είναι Θεάνθρωπος. Επομένως την αλήθεια του αυθεντικού ανθρώπου αποκάλυψε και φανέρωσε αυτοπροσώπως ο ίδιος ο Χριστός.

Στην Ορθόδοξη παράδοση και ζωή, η αλήθεια περί Θεού και ανθρώπου ταυτίζεται πάντοτε με συγκεκριμένο πρόσωπο και ουδέποτε νοείται ανυποστάτως και απροσώπως. Η πληρότητα και καθολικότητα αυτής της αλήθειας είναι το πρόσωπο του Ιησού Χριστού, ο οποίος διακήρυξε: «Εγώ ειμί η αλήθεια». Η «Αλήθεια» της αυθεντικής ύπαρξης του ανθρώπου «διά Ιησού Χριστού εγένετο». Την αλήθεια αυτή εξέφρασε η αυτοαλήθεια, ο Χριστός εμπράκτως, όχι ως λέγειν, αλλά ως ποιείν, ως «ο ποιών την αλήθειαν». Αυτό σημαίνει ότι η δυνα-τότητα ανάδειξης και τελείωσης του εν Χριστώ ανθρώπου υπάρχει μόνο μετά την ενανθρώπηση. Το

να είναι αληθινός και αυθεντικός ο άνθρωπος είναι ταυτόσημο με το να κοινωνεί με τον Θεάν-θρωπο Χριστό και να μετέχει στη χριστοζωή. Γι' αυτό ακριβώς οι έχοντες κοινωνία μαζί Του, οι φίλοι Του, οι άγιοι, γνωρίζουν εμπειρικά ότι ο Χριστός δεν είναι μόνο «η οδός, η αλήθεια», αλλά και «η ζωή». Η κοινωνία των πιστών μαζί Του είναι ζωή ή ορθότερα πλησμονή ζωής «ίνα ζωήν έχωσιν και περισσόν έχωσιν».

Ο Λόγος, όντας τέλειος Θεός, προσέλαβε ολόκληρη την ανθρώπινη φύση, έγινε τέλειος άν-θρωπος και αναδημιούργησε, θέωσε και έσωσε ολόκληρη την ανθρώπινη φύση. Και τούτο διότι, κατά τους Πατέρες, ό,τι δεν προσλαμβάνεται στο πρόσωπο του Χριστού, αυτό δεν αναδημιουργεί-ται και δεν σώζεται («το απρόσληπτον και αθεράπευτον»). Άμεση συνέπεια αυτού είναι ότι το έργο του Χριστού αφορά στη σωτηρία «όλου» του ανθρώπου, αλλά συμπεριλαμβάνει και ολόκληρη την κτιστή πραγματικότητα. Έτσι κατανοείται γιατί ένας «ελλιπής» ή «μειωμένος» Χριστός, είτε κατά τη θεότητά Του είτε κατά την ανθρωπότητά Του, δεν μπορεί να σώσει και να λυτρώσει τον άνθρωπο. Επομένως, πρέπει ο «όλος» άνθρωπος να προσληφθεί από τον Θεό, όπως, αντιστοίχως, πρέπει ο «όλος» άνθρωπος, κατά τη λειτουργική έκφραση, να εμπιστευθεί, να παραθέσει «πάσαν την ζωήν αυτού Χριστώ τω Θεω».

Το σχέδιο της σωτηριώδους Οικονομίας εκδιπλώνεται κυρίως με τη φανέρωση του νέου Αδάμ, του Χριστού. Ο παλαιός Αδάμ δεν είναι πλέον «υπόδειγμα» του νέου, αλλά ο νέος του παλαιού. Η ανθρώπινη φύση πλάσθηκε από την αρχή χάριν του καινούργιου ανθρώπου, τον οποίο φανέρωσε ο Χριστός. Στο πρόσωπο του Συνδημιουργού των πάντων, συντελείται μία δεύτερη δημιουργία και ο άνθρωπος ξαναβρίσκει τον κατά φύσιν τρόπο ζωής του.

Από την ένωση της θείας με την ανθρώπινη φύση στη μία υπόσταση του Θεού Λόγου προ-κύπτουν άμεσες σωτηριολογικές συνέπειες για τον άνθρωπο. Μία απ' αυτές είναι ό,τι αποκτά η ανθρώπινη φύση από τη θεότητα, μεταδίδεται και σε κάθε άνθρωπο, σε κάθε ένα μέλος της Εκκλησί-ας. Ολόκληρο το μυστήριο της θείας Οικονομίας, όπως και κάθε επιμέρους πτυχή του, αναφέρεται στον άνθρωπο. Ο αυθεντικός λόγος περί Χριστού γίνεται πλέον ο αληθινός λόγος για τον αυθεντικό άνθρωπο και όσα αφορούν στον Χριστό νοηματοδοτούν όσα αφορούν και τον άνθρωπο. Γι' αυτό κάθε παραχάραξη ή αλλοίωση της ορθής πίστης για τον Χριστό έχει άμεσο αντίκτυπο στην περί ανθρώπου και σωτηρίας του διδασκαλία της Εκ-κλησίας.

Ο Χριστός είναι «εικόν απαράλλακτος» του Θε-ού και Πατρός. Ο δε άνθρωπος είναι «αμυδρά» εικόνα του Θεού, καθώς είναι κατ' εικόνα του Χριστού δημιουργημένος, αποτελεί κατ' εικόνα της Εικόνας. Ο άνθρωπος για να αναδειχθεί

αλη-θινός άνθρωπος πρέπει να γίνει αυτό για το οποίο πλάστηκε, δηλαδή κατ' εικόνα Χριστού. Όπως το πρωτότυπο, ο Χριστός, δεν μπορεί να υπάρξει απροσώπως, παρά μόνο σε προσωπική σχέση αγάπης και κοινωνίας, το ίδιο ακριβώς πρέπει να συμβαίνει και με την εικόνα Του, τον άνθρωπο, που έχει τη δυνατότητα να δημιουργήσει σχέση αγάπης και να είναι ενσωματωμένος στην πρω-τότυπη και μοναδική εικόνα του Πατρός, στον Χριστό. Επομένως, όταν ο άνθρωπος μετέχει στην εν Χριστώ ζωή είναι αυθεντικός άνθρωπος. Τότε πράγματι μπορεί να επανεύρει εκ νέου το «Αρχέτυπον κάλλος της εικόνας του», να φανερώσει το αλη-θινό μέγεθός του, να αναδειχθεί, να τελειωθεί ως άνθρωπος, φθάνοντας μέχρι του σημείου να γίνει κατά χάριν θεός.

Η μύηση και η περαιτέρω κατανόηση του πλού-του της ορθόδοξης θεολογίας, που επιχειρήθηκε εδώ με όσα αδρομερώς εξετάθησαν, αλλά και η ένταξη στην εν Χριστώ ζωή πραγματοποιούνται και ολοκληρώνονται με συγκεκριμένο τρόπο στη μήτρα της λειτουργικής εμπειρίας της Εκκλησίας. Τα Χριστούγεννα βιώνονται και τώρα, «σήμερον» («Σήμερον γεννάται...»), διά της μυστηριακής μετο-χής και κοινωνίας ενός εκάστου. Η ασφαλέστατη οδός και μέθοδος της ερμηνευτικής και βιωματι-κής προσέγγισής τους περνά απαραιτήτως μέσα από την εμπειρία των ιερών μυστηρίων και κυρί-ως από την ευχαριστιακή κοινωνία, στην οποία ο πιστός οικειώνεται το γεγονός της ενανθρώ-πησης του Λόγου «δι' ημάς και διά την ημετέραν σωτηρίαν».

Διά αυτού του συγκεκριμένου και πραγματοποιη-ήσιμου τρόπου κατανοείται ευχερέστερα και πλη-ρέστερα ότι το γεγονός των Χριστουγέννων έχει μέγιστη σημασία, αφού προσφέρει τη δυνατότητα αληθινής ζωής και σωτηρίας σε κάθε άνθρωπο. Στην ορθόδοξη παράδοση η θεανθρώπινη ζωή του Χριστού είναι πραγματικά η αληθινή ζωή όλου του ανθρωπίνου γένους, αλλά και ζωή του κάθε μέλους του σώματος του Χριστού, της Εκκλησίας. Αυτή η καινούργια, η αληθινή ζωή γεννήθηκε για όλους τα Χριστούγεννα και δίδεται σε όλους μέσω των Χριστουγέννων, γιατί ακριβώς τα Χριστούγεν-να ενανθρώπησε ο Θεός, γεννήθηκε ο Χριστός, η όντως ζωή, η «ζώσα» και «βέβαιη ελπίδα» και «οδός σωτηρίας» πάντων ημών. Ταυτόχρονα, με την ενσάρκωση, τη φιλόανθρωπη συγκατάβαση και κένωση της αγάπης του Θεού, φανερώθηκαν το μέγεθος, η αλήθεια και η προοπτική της κατά χάριν θέωσης του ανθρώπου.

(Απόσπασμα από το άρθρο: Χριστούγεννα: Το μυστήριο του Θεού και του ανθρώπου)